

"Bir Başka Deniz"

Caludio Magris
Çev: İbrahim
Yasin Güler
Yapı Kredi
Yayınları
Fiyatı: 34 TL

"Bir Başka Deniz"de varoluşu aramak

İtalyan yazar Claudio Magris, "Bir Başka Deniz"de 20. YY'ın başlarında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun bir parçası olan Trieste'de yaşayan bir Yunan gencin hayatın anlamını arama çabasını felsefi bir ciddiyetle okuruna sunuyor.

ERHAN TEK TEN

"Erdem onur getirir" cümlesiy-le açılan Claudio Magris'in "Bir Başka Deniz"inin anlatıcısına göre, Enrico Mreure, 1909'da Tuna İmparatorluğu'na bağlı Gorizia kabaşından ayrılıyor. Kısmen askerlik hizmetinden kaçmak kısmen de felsefi bir arayış için Arjantin'e giden bir buharlı gemiye biniyor: "Şimdi etrafında denizden başka bir şey yok. Artık birkaç ay önce her şeyin gerçekleştiği Pirano ve Salvo're'nin Adriyatik'i yok, Akdeniz bile yok fakat okyanus var, monoton ve sonsuz." Aslında Enrico lise seviyesinde bir eğitim kurumu Staatsgymnasium Imperialregio'dan mezun olduktan sonra fakirlik, endişe yüklü bir hayat ve Avrupa'da patlak, verecek olan Büyük Savaş'tan kaçıyor.

Metinlerin hazzı

Enrico ve arkadaşları Nino ile Carlo'nun zihinlerini birlikte okumayı çok sevdiği Antik Yunanca metinlerin şekillendirdiğini anlıyor okur. Nino'nun evinin çatı katında üçü birlikte, orijinal dilinde "Homeros"u, tragedya yazarlarını, Presokratik filozofları, Platon'u, İncil'i ve Schopenhauer'ı, "Vedalar"ı, "Upanishadlar"ı, Benares Vaazı ile Buda'nın diğer söylevlerini, İbsen'i, Leopardi'yi ve Tolstoy'u okuduklarını söylüyor. Günlük yaşadıkları olayları bile birbirlerine antik Yunanca anlattıklarından ve sırf eğlencesine Latinceye çevirdiklerinden bahsediyor. Enrico hayatında neyin mükemmelliği oluşturduğunun kararını vermeye çalışırken

varoluşsal bir kriz yaşıyor. Okurken çok hoşlandıkları Homeros'un kahramanları için mükemmellik ve mutluluk, savaş meydanındaki başarı biçiminde yaşanıyor. Ama Enrico'nun yaşamındaki amaç arayışı Homeros'un değerlerinden çok Epikürosçu felsefenin öğelerini içeriyor gibi görünüyor. Epiküros'un, bahçesinde arkadaşlarıyla insan varlığını tartışarak bulunduğu mutluluğu Enrico da o çatı katında buluyor.

Trieste'ye dönüş

Enrico Güney Amerika'ya vardığında Magris, Epikürosçuluğa devam ediyor. Enrico da basitliği yakalamaya çalışıyor,

siyasetle ilgilenmiyor, acıdan kaçınıyor ve en önemlisi ölümden korkmuyor. Gemide kendisine anlatılan kaptan hikayesine şöyle diyor mesela: "Hiçbir şey hiçbir şeyden gelmez ve hiçbir şey hiçbir şeye gitmez." Enrico yeni hayatında sürüleri güderek ve sadece bir yatak ile Yunanca kitaplarla, mütevazı bir kulübede tek başına aylar geçiriyor. Aslında okur, ilerleyen sayfalarda Enrico'nun arkadaşı İtalyan filozof Carlo Michelstaedter'in intiharından sonra yola çıktığını ve Nico ile mektuplar yoluyla haberleştiğini öğreniyor. 10 yıldan fazla kaldığı Güney Amerika'dan Trieste'ye dönüyor. Magris iki büyük savaş arasını da Enrico'nun göz-

Magris'in "Bir Başka Deniz"i, felsefenin tehlikelerine dair trajik bir çalışma.

lerinden okura aktarıyor.

Herkesin yorumu kendine

"Bir Başka Deniz", felsefenin tehlikelerine dair trajik bir çalışma. Yazar kitabında açıkça felsefi yorumlardan kaçınıyor. Magris sadece Enrico'nun eğitimi ama toy düşüncelerini aktarıyor. Mussolini'nin, Nazi'lerin ve ardından Tito'nun gelişinin teslimiyetle karşılandığı dünyada, hayatın özüne inmek ve rahatsız edici arzularından kurtulmakla ilgili fikirlerin hakkı verilemez sonuçta. Magris, Batı'nın felaketlerinin karşısında onu reddetmeye çalışanların beyhüdeliğini, burjuvanın ahlakını sakın ve sessiz bir şekilde baltalıyor. Genç Enrico'nun başarılı bir akademik hayat yerine tamamen heba ettiği başarısız bir varoluş mu onu mutlu etti? Carlo'nun felsefesi âni yaşamayı mı sonuna kadar takip etmeliydi? Yoksa normal bir hayat yaşamayı isteyen bir tembel miydi? O otantik bir hayat mı arıyordu yoksa insanın varoluş şansını kasten mi yok ediyordu? Magris hiçbirine cevap vermiyor. 50 yıl sonrasının Enrico'sunu okurun önüne koyuyor ve soruların cevabını kendisinin bulmasını istiyor. Kitabı okuyan herkesin birbirinden farklı Enrico yorumu olacaktır. ■